

Vallentuna kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Vallentuna gymnasium i Vallentuna
kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vallentuna kommun att senast den **25 oktober 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Vallentuna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; 6 kap. 7-8 §§ gymnasieförordningen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att det i genomförandet av undervisningen ges förutsättningar för lärarna att ta hänsyn till varje enskild individs förutsättningar och behov för kunna ge samtliga elever ledning och stimulans.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Vallentuna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8-9 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Ansvariga på skolan ser till att det finns ett fungerande arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd om:

- det befaras att eleverna inte kommer nå kunskapskraven trots att stöd getts i form av extra anpassningar,
  - om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga för att eleven ska nå kunskapskraven, eller
  - om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.
- Elever ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som eleven behöver för att nå kunskapskraven.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Vallentuna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Alla kända fall av kränkande behandling i samband med verksamheten anmäls till rektorn.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Vallentuna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Elevhälsans samtliga kompetenser används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Bedömning

Skolinspektionen har vid tillsynen av Vallentuna gymnasium konstaterat ett flertal brister i verksamheten. Tillsynen visar bland annat att det finns brister i genomförandet av undervisningen när det gäller att ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Tillsynen visar att det i vissa undervisningsgrupper finns en så stor andel elever som får extra anpassningar så att läraren inte har möjlighet att ta hänsyn till övriga elevers behov och förutsättningar i undervisningens genomförande. Denna brist innebär en risk att alla elever inte ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Vidare visar tillsynen att det finns brister i skolans arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd, om det visat sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska

uppnås. Skolinspektionen konstaterar vidare att det finns brister i det målinriktade arbetet mot kränkande behandling på Vallentuna gymnasium. Tillsynen visar att inte alla kända fall av kränkande behandling anmäls till rektorn och då inte heller till huvudmannen. Tillsynen visar slutligen att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Varken specialpedagogisk kompetens eller psykologisk kompetens deltar i arbetet med att planera och genomföra förebyggande och hälsofrämjande insatser på skolan.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i undervisningen vid Vallentuna gymnasium. Tillsynen visar att undervisningen inte alltid genomförs på ett sådant sätt att hänsyn tas till varje elevs behov och förutsättningar. Alla elever ges inte den ledning och stimulans de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. I vissa undervisningsgrupper har ett stort antal elever behov av extra anpassningar. Detta medför att lärarna inte alltid hinner med att ta hänsyn till övriga elevers förutsättningar och behov, då arbetet med extra anpassningar för vissa elever tar mycket tid i anspråk i undervisningens genomförande. Alla elever ges därmed inte möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

I skollagen anges att utbildningen inom skolväsendet ska främja alla elevers utveckling och lärande. Utbildningen ska utformas så att hänsyn tas till varje elevs individuella förutsättningar och behov. I skollagen anges också att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Av Skolinspektionens intervjuer med elever och lärare på skolan framgår att lärarna inte alltid hinner att ta hänsyn till alla elevers förutsättningar och behov under lektionerna. Eleverna säger att de inte alltid får den hjälp de behöver av läraren i klassrummet. Eleverna i en klass berättar att de får vänta länge på att få hjälp eftersom läraren under stor del av lektionen sitter med vissa elever som behöver stöd. En elev säger att vissa elever prioriteras av lärare för att de inte ska bli stökiga. Eleverna säger även att de "sitter med sin telefon" när de får vänta länge på hjälp under vissa lektioner. Eleverna berättar att de i en kurs har en extralärare, i övriga kurser är det en lärare på 30 elever. Då hinner läraren inte med att hjälpa alla elever under lektionerna, eftersom det är för många elever som behöver hjälp. Lärarna bekräftar i intervju med Skolinspektionen att stor del av undervisningstiden får ägnas åt att stödja elever som har det svårt. I de stora undervisningsgrupperna riskerar lärarna därmed att "missa elever som vill nå högre betyg" genom att de inte hinner stötta även dem. Lärarna uttrycker behov av speciallärarstöd eller ett tvålärarsystem för att ha möjlighet att tillgodose alla elevers behov och förutsättningar i undervisningen.

Även i Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftas att lärarna inte alltid hinner med att hjälpa alla elever som behöver hjälp. Vid några av de observerade lektionerna blir läraren sittande länge vid vissa elever. När andra elever då behöver vänta länge på att få hjälp sysselsätter de sig istället med annat än den givna arbetsuppgiften och det

händer att de även lämnar klassrummet. Vid en av lektionerna är det visserligen två lärare i klassrummet, men de har ändå svårt att hinna med alla elever som behöver enskild hjälp. Vid ett klassrumsbesök berättar läraren att det är svårt att individanpassa undervisningen eftersom det är så många elever i klassen samt att det är en stor individuell spridning såväl gällande kunskapsnivåer och förmågor i klassen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Undervisningen vid Vallentuna gymnasium uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vallentuna kommun föreläggs därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Vallentuna gymnasiums arbete med att skyndsamt utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd, samt utarbeta åtgärdsprogram för de elever där utredningen visar att de har ett behov av särskilt stöd för att kunna nå kunskapskraven. Det finns en rutin framtagen på skolan för arbetet med att tillgodose elevernas stödbehov, men det är trots denna rutin otydligt för personalen vem som har ansvar för att utreda elevernas behov av särskilt stöd. Detta medför att elevernas behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt och att eleverna därmed riskerar att inte få rätt stöd för att de ska kunna nå utbildningens mål. Tillsynen visar också att elevhälsan på Vallentuna gymnasium saknar specialpedagogisk kompetens vilket innebär att de behovsutredningar som genomförs sker utan samråd med specialpedagogisk kompetens.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

I förarbetena till skollagen anges att det endast i undantagsfall bör kunna anses vara uppenbart obehövligt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens (prop. 2013/14:160, s. 25)

I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40) med kommentarer om arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram anges bland annat följande (s. 24). Det är rektorn som ansvarar för att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolenheten för vad som gäller när lärare, övrig skol-personal, elever eller elevers vårdnadshavare uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn har ett ansvar för att se till att personalen känner till och följer de här rutinerna. Det är viktigt att det kontinuerligt förs en dialog mellan rektorn, lärare och övrig skolpersonal så att rektorn får den information om en elevs eventuella behov av särskilt stöd som hon eller han behöver för att kunna ta sitt ansvar.

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare på skolan framgår att elevernas stödbehov inte utreds skyndsamt och att det är otydligt för lärarna vem som bär ansvaret för att utreda stödbehovet. Lärarna berättar att det finns rutiner på skolan av vilka framgår att elevernas eventuella behov av särskilt stöd ska anmälas till elevhälsan, men att de upplever att det inte sker någon stödbehovsutredning trots att de gör en anmälan till elevhälsan enligt gällande rutin. Vidare framgår det i lärarintervju att det tidigare var specialpedagogen som skulle göra stödbehovsutredningen och att lärarna inte längre vet vem som har det ansvaret eftersom specialpedagogen är tjänstledig, och ingen ersättare finns på skolan. Enligt några lärare "fastnar" även ärenden som de har anmält till rektorn om att elever riskerar att inte nå kunskapskraven trots att de fått stöd genom extra anpassningar. En lärare säger att "när man har gjort flertalet anpassningar måste det ju gå vidare, man måste få hjälp." Rektorn bekräftar i intervju med Skolinspektionen att det finns rutiner på skolan om att anmälan till elevhälsan ska göras om en elevs extra anpassningar inte är tillräckliga, men rektorn säger också att dessa rutiner inte följs av lärarna.

I Skolinspektionens intervju med elevhälsans representanter uppges att det borde finnas fler elever som har åtgärdsprogram på skolan då många elever har stora behov. Elevhälsans representanter säger också att det behövs mer specialpedagogisk kompetens i elevhälsan, som kan stötta lärarna i arbetet med de pedagogiska kartläggningar som behövs för utredningar av elevernas behov av särskilt stöd. Vidare uppges i intervjun att skolans specialpedagog innan sin tjänstledighet hade påbörjat ett arbete med att ta fram ett stöd för lärarna i arbetet med pedagogiska kartläggningar. Arbetet blev dock inte klart och det har varit svårt för lärarna att genomföra pedagogiska kartläggningar på egen hand. Under ordinarie specialpedagogs tjänstledighet utgör skolledningen den specialpedagogiska kompetensen i elevhälsan, men ingen i skolledningen har formell specialpedagogisk kompetens.

Skolinspektionens dokumentstudier visar att det saknas dokumenterade utredningar av elevers stödbehov samt beslut om åtgärdsprogram i flera fall där eleverna har fler än två F i kursbetyg. Skolinspektionen tog vid tillsynen del av 13 elevakter. I samtliga fall har respektive elev minst två F i kursbetyg. I elevakterna finns exempelvis diverse anteckningar från olika typer av möten mellan skolpersonal och elever, i några fall anpassade scheman, skriftliga omdömen och överlämningar från tidigare skolor samt i enstaka fall anteckningar från incidenter och skriftlig varning. I en av elevakterna finns ett åtgärdsprogram från år 2016, som saknar uppföljning och utvärdering. Inte någon av elevakterna innehåller dokumentation om pedagogisk kartläggning eller annan utredning om elevens behov av särskilt stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid Vallentuna gymnasium uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten och Vallentuna kommun föreläggs att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Vallentuna gymnasiums målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Utredningen visar att alla kända fall av kränkande behandling inte anmäls till rektorn. När detta brister finns det bland annat en risk för att elevers upplevda kränkningar inte utreds i tid och att nödvändiga åtgärder för att förhindra kränkningar i framtiden inte identifieras och vidtas.

Enligt skollagen ska lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av Skolinspektionens intervjuer med elever och lärare framgår att det förekommer kränkande behandling på skolan, men att alla kända fall av kränkande behandling inte anmäls till rektorn och att lärarna inte har ett gemensamt förhållningssätt till hur fall av kränkande behandling ska hanteras på skolan. Elever uppger i intervju med Skolinspektionen att inget händer om elever säger kränkande ord till varandra. De uppger att lärarna menar att "det inte går att göra något åt det". En elev uppger att hen hör kränkande ord dagligen. I lärarintervjuer framkommer att det förekommer kränkningar i form av grovt språkbruk och rasistiska tillmälen och att flickorna upplever att det är en hård jargong. Lärare i en av intervjugrupporna uppger visserligen att de känner till skolans rutiner för att anmäla kränkande behandling till rektorn och att de också gör många anmälningar. Lärare i en annan intervjugrupp uppger dock att i en elevgrupp, där det ofta förekommer kränkande tillmälen, anmäls inte alla kränkningar till rektorn. En lärare säger att läraren samlar på sig dokumentation innan den skickas vidare till rektorn. En annan lärare uppger att läraren informerar rektorn om situationen "ibland, om det är mycket" för en elev som känner sig kränkt.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid Vallentuna gymnasium uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten och Vallentuna kommun föreläggs att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på Vallentuna gymnasium. Tillsynen visar att varken psykolog eller specialpedagog är med och diskuterar och planerar elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan. Utredningen visar visserligen att skolan har tillgång till samtliga kompetenser inom elevhälsan, men att skolpsykologen och specialpedagogen vid tiden för Skolinspektionens tillsyn inte är involverad i ett hälsofrämjande och förebyggande arbete, på det sätt som författningarna kräver för att

stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att medverkan av psykolog och specialpedagog i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på Vallentuna gymnasium skulle kunna ge personalen på skolan bättre förutsättningar i arbetet med att undanröja hinder för elevernas lärande och utveckling.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I skollagen anges vidare att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276 f) anges att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv och att det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generell inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. I förarbetena betonas även att elevhälsan ska vara samlad och att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Skolinspektionens utredning visar att inte alla kompetenser inom elevhälsan planerar och genomför det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på Vallentuna gymnasium. Av Skolinspektionens intervju med elevhälsans representanter framgår att den specialpedagog som är anställd på skolan är tjänstledig sedan början av vårterminen 2018, och att det är skolledningen som ansvarar för de specialpedagogiska insatserna i elevhälsan under tjänstledigheten. I Skolinspektionens intervju med skolans rektor uppges dock att ingen i skolledningen har formell specialpedagogisk kompetens. Rektorn säger att det i nuläget inte heller finns någon specialpedagog på skolan, men att han har ambition att tillsätta en specialpedagog till nästkommande läsår. Rektorn säger visserligen att skolan har tillgång till en specialpedagog i ett centralt resursteam, men att den specialpedagogen endast används vid behov av konsultation i elevärenden. Av intervjun med rektorn framgår även att det finns en centralt anställd psykolog som har i uppdrag att arbeta gentemot gymnasiets elever. I Skolinspektionens intervju med elevhälsans representanter uppges dock att psykologen aldrig deltar på några möten med elevhälsan och att psykologen inte heller deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan. I Skolinspektionens intervju med den centralt anställda skolpsykologen bekräftas att denne inte regelbundet deltar vid elevhälsans möten på skolan. Vidare framgår att psykologen gör vissa insatser i form av handledning av lärargrupper på uppdrag av rektorn. Psykologen säger i intervju att hen under det senaste året dock inte deltagit i några sådana träffar där de gemensamt i skolans elevhälsa planerar och diskuterar förebyggande och hälsofrämjande insatser för eleverna på gymnasiet. Detta bekräftas av rektorn i intervju med Skolinspektionen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid Vallentuna gymnasium uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten och Vallentuna kommun föreläggs att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Vallentuna kommun uppfyller författningarnas krav inom arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten).

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Vallentuna kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Vallentuna kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Ana-Maria Koci Spång

Beslutsfattare
Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

X Mari Isacson

Föredragande
Signerat av: Mari Isacson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Vallentuna gymnasium

Fakta om Vallentuna gymnasium

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Vallentuna kommun under vårterminen 2018. Vallentuna gymnasium besöktes av Skolinspektionen mellan den 21 mars 2018 och den 23 mars 2018.

Vallentuna gymnasium är en kommunal gymnasieskola belägen i Vallentuna kommun. Skolan hade vid tillsynstillfället 324 elever fördelade på de nationella programmen ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, fordons- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet och barn och fritidsprogrammet samt introduktionsprogrammen preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ samt språkintröduktion.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Av samtliga avgångselever läsåret 2016/17 uppnådde 75,7 procent gymnasieexamen och 48,6 procent grundläggande högskolebehörighet. Den genomsnittliga betygspoängen var 13,4.

Av avgångseleverna på yrkesförberedande program läsåret 2016/17 uppnådde 76,9 procent gymnasieexamen och 25,6 procent uppnådde grundläggande högskolebehörighet. 30,8 procent av eleverna läste utökat program och för elever med gymnasieexamen var den genomsnittliga betygspoängen 13,5.

För avgångseleverna på högskoleförberedande program läsåret 2016/17 uppnådde 74,3 procent gymnasieexamen och 74,3 procent uppnådde grundläggande högskolebehörighet. För elever med gymnasieexamen var den genomsnittliga betygspoängen 13,3.

Trygghet och studiero

Enligt Skolinspektionens enkät som genomfördes våren 2017 skattade eleverna i år 2 frågorna som rör tryggheten i skolan sammantaget till 8,1 på en indexskala mellan 1-10, där 1 är lägsta och 10 är högsta värdet. Ett högt index indikerar positiv uppfattning. Enligt samma enkät skattade eleverna i år 2 frågorna som rör studiero sammantaget till indexvärdet 6,0. Båda dessa indexvärden ligger i samma nivå som samtliga medverkande skolenheter i gymnasiet år 2.